

Wstęp

Opracowany w 2015 roku dziewiąty tom „Rocznika Muzeum Papiernictwa”, podobnie jak trzy poprzednie tomy, składa się z sześciu działów, spośród których dwa pierwsze zawierają naukowe artykuły recenzowane.

W pierwszym dziale zamieszczamy opracowania dotyczące historii przemysłu papierniczego. Artykuł dra Grzegorza Grajewskiego – kierownika dolnośląskiego oddziału Narodowego Instytutu Dziedzictwa – przedstawia nieznane dotąd fakty z dziejów dusznickiego młyna papierniczego w okresie międzywojennym i w latach drugiej wojny światowej. Stara papiernia utraciła w tamtym czasie znaczenie produkcyjne i jedynym ratunkiem dla podupadającego obiektu było wykorzystanie go na cele kulturalne. Badania archiwalne przeprowadzone przez doktora Grajewskiego pozwalają poznać okoliczności dotyczące sprzedaży młyna przez Carla Wiehra miastu Duszniki oraz wiele szczegółów dotyczących zainteresowania zabytkową papiernią ze strony niemieckich władz odpowiedzialnych za opiekę nad zabytkami. W kolejnym artykule Jan Bałchan – pracownik Muzeum Papiernictwa – przedstawia postać i dokonania Leonarda Fesslera – założyciela fabryki papieru w Pabianicach. Opracowanie to poszerza naszą wiedzę na temat tej niezwykle ważnej w dziejach polskiego przemysłu papierniczego wytwórni. Artykuł Macieja Szymczyka omawia dzieje przemysłu papierniczego w Łodzi – mieście, które uchodzi za ośrodek przemysłu włókienniczego. W świetle badań można dostrzec liczne zakłady przetwórstwa papierniczego, które dostarczały produkty dla branży włókienniczej, głównie opakowania i szpulki przędzalnicze.

W drugim dziale, poświęconym dziejom Dusznik-Zdroju, prezentujemy materiał opracowany przez Annę Działczyk z Archiwum Państwowego w Kamieńcu Ząbkowickim, który dla osób zainteresowanych powojennymi dziejami Dusznik-Zdroju będzie przewodnikiem po archiwaliach zgromadzonych w kamienieckim archiwum. Kolejne dwa artykuły – Patrycji Ziomek i Jacka Wójcika – przybliżają dzieje dusznickiego uzdrowiska w drugiej połowie XIX wieku i w ostatnich latach przed drugą wojną światową.

W części poświęconej materiałom źródłowym prezentujemy opracowany przez dra Grzegorza Grajewskiego tekst przygotowany w 1936 roku przez konserwatora zabytków prowincji dolnośląskiej Günthera Grundmanna, będący wezwaniem o pomoc w ratowaniu dusznickiej papierni. Publikacja sprzed niemal 80 lat zawiera skróconą historię młyna, ale przede wszystkim jest świadectwem ówczesnych zabiegów o pozyskanie środków na remont podupadającego obiektu. Drugie opracowanie przygotował dr Piotr Pregiel, a odnosi się ono do materiałów przechowywanych w Archiwum Państwowym we Wrocławiu, a dotyczących działającej w Dusznikach Fundacji św. Wincentego.

Czwarta część poświęcona jest wspomnieniom. Pierwsze z nich, przygotowane przez Martę Nowicką, dotyczy Radosława Solawy – tragicznie zmarłego w ubiegłoroczne Boże Narodzenie pracownika Muzeum Papiernictwa. Drugie ze wspomnień, nadesłane przez Leszka Goetzendorf-Grabowskiego ze Stowarzyszenia Papierników Polskich, rozpoczyna cykl artykułów o zasłużonych papiernikach, a dedykowane jest Franciszkowi Jeziorańskiemu, który w 1911 roku uruchomił czerpalnię papieru w Dąbrowicy koło Szczekocin.

W bieżącym tomie zamieszczamy przygotowaną przez dra Piotra Pregiela recenzję wydanej w 2015 roku książeczki Stanisława Góry pt. *Pasterka*. Broszurka dotyczy leżącej nieopodal Dusznik-Zdroju miejscowości Pasterka.

Ostatni dział tradycyjnie wypełnia kronika Muzeum za 2014 rok. Przegląd wszystkich wydarzeń opracowała Dagmara Kacperowska, a wystawy czasowe omówiła Ewa Kłonowska. Całość wieńczy statystyka oraz wykaz pracowników zatrudnionych w naszej instytucji od stycznia do grudnia ubiegłego roku.

Składam serdeczne podziękowania autorom artykułów i opracowań, dzięki którym tom obfituje w niezwykle interesujące materiały. Nad poziomem naukowym „Rocznika...” czuwał Komitet Naukowy. W jego skład wchodzi: dr Piotr Pregiel – przewodniczący, Rainer Sachs – wieloletni konsultant naukowy Muzeum Papiernictwa oraz współpracujący z nami od 2015 roku doc. dr Ondřej Felcman – czeski naukowiec specjalizujący się między innymi w badaniu dziejów ziemi kłodzkiej. Liczymy na to, że pomoc docenta Felcmana ożywi nasze naukowe kontakty z czeskim światem nauki. Tom został przygotowany do druku przez zespół redakcyjny w składzie: Jan Bałchan, Dagmara Kacperowska, Marta Nowicka, Maciej Szymczyk, Aneta Wołczańska (redaktor językowy). Wszystkim członkom obydwu zespołów serdecznie dziękuję za ich zaangażowanie.

Dziewiąty tom „Rocznika Muzeum Papiernictwa” został wydany ze środków własnych Muzeum Papiernictwa oraz dzięki finansowemu wsparciu Gminy Duszniki-Zdrój. Składając podziękowania Władzom Miasta za zainteresowanie działalnością naukową Muzeum Papiernictwa, wyrażam nadzieję na dalszą współpracę w odkrywaniu i upowszechnianiu historii miejscowości oraz na wsparcie dla działań naszej instytucji na rzecz popularyzowania dziedzictwa oraz potencjału turystycznego Dusznik-Zdroju.

dr hab. Maciej Szymczyk
Dyrektor Muzeum Papiernictwa